

ΘΑΛΑΜΟΕΙΔΗΣ ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΤΑΦΟΣ ΣΤΟ ΑΛΠΟΧΩΡΙ ΗΛΕΙΑΣ

Τον Μάιο του 1985 κατά τη διάρκεια γεωργικών εργασιών εντοπίστηκε λαξευτός μυκηναϊκός τάφος στην περιοχή κοινότητας Αλποχωρίου Ηλείας.

Η κεινούργια αυτή μυκηναϊκή θέση στην Ηλεία¹ βρίσκεται στην κορυφή κοφτού αμμόλοφου σε απόσταση 10 περίπου χιλιομέτρων ΒΔ του Πύργου με εκπληκτική θέα προς τον κάμπο και τη θάλασσα. Η ανασκαφή έγινε τον Οκτώβρη του 1985 και αποκάλυψε θαλαμοειδή μυκηναϊκό τάφο λαξευμένο στον μαλακό βράχο με μεγάλο θάλαμο σχήματος ακανόνιστου τετραπλεύρου (4,50 × 5 μ.) και μέγιστο σωζόμενο ύψος 3,40 μ., παραθάλαμο στα ΝΔ ίδιου σχήματος (2 × 3,20 μ.) και μακρύ δρόμο (9,80 μ.) κάθετο στη Ν πλευρά (Σχέδιο). Τα πλευρικά τοιχώματα του δρόμου συγκλίνουν και το πλάτος του αρχίζει από 2,12 μ. για να καταλήξει στο 1,56 μ. στην είσοδο. Η πρόσοψη είναι καλοπελεκημένη με παραστάδες και τόξο πάνω από την είσοδο, το δε ύψος της λόγω της μικρής κλίσης του εδάφους πολύ μεγάλο (4,70 μ.). Το στόμιο ύψους 2,28 μ. διευρύνεται προς τα μέσα και έτσι έχει εξωτερικό πλάτος 0,90 μ. και εσωτερικό 1,07 μ. ενώ το κατώφλι διακρίνεται ελαφρά από την πλευρά του δρόμου και σαφέστερα από την πλευρά του θαλάμου. Την είσοδο έφραζε καλοχτισμένη ξερολιθιά που σώζονταν σε ύψος 1,16 μ. και δεν κάλυπτε όλο το βάθος του στομίου. Σε όλη την έκταση του δρόμου και ιδιαίτερα κοντά στην είσοδο βρέθηκαν όστρακα από κύλικες, μαρτυρία ταφικής λατρείας.

Ο θάλαμος περιείχε δύο λακκοειδείς ταφές (Α, Β), τέσσερις λάκκους ανακομιδών (1, 2, 3, 4) και έναν ανέπαφο ακτέριστο σκελετό στο δάπεδο σε ύπτια θέση. Δυστυχώς ήταν συλημένος και ανακατεμένος ήδη από την αρχαιότητα, με αποτέλεσμα να μην έχουμε την πραγματική εικόνα της κατάστασης και διάταξης του περιεχομένου του παρά μόνο τα ευρήματα που παρά τη σύληση είναι αρκετά. Ίδια εικόνα παρουσίαζε και ο παραθάλαμος που περιείχε μια λακκοειδή ταφή (Γ). Η ταφή Α, παράλληλη και πολύ κοντά στη δυτική πλευρά του θαλάμου, έχει

διαστάσεις 1,70 × 0,40 μ., βάθος 0,45 μ. και καλυπτόταν με πλάκες που βρέθηκαν ριγμένες δίπλα. Διαταραγμένη, περιείχε δύο κρανία και οστά από δύο σκελετούς, αρκετά όστρακα και ένα μέρος από τα πολύτιμα ευρήματα του τάφου, όπως θα δούμε στη συνέχεια. Η ταφή Β, αμέσως δυτικά από την είσοδο και παράλληλη προς τον άξονα του τάφου, έχει διαστάσεις 2,25 × 0,60 μ. και καλυπτόταν από πλάκες από τις οποίες μόνο μια ήταν στη θέση της. Ιδιομορφία παρουσιάζει το βάθος της (1,94 μ.) και οι πεσμένες καλυπτήριες πλάκες στο μέσο περίπου του βάθους. Ένδειξη παλιότερης ή διπλής ταφής. Δυστυχώς και εδώ οι αρχαίοι τυμβωρύχοι δεν επιτρέπουν την εξαγωγή σαφών συμπερασμάτων.

Η ταφή Γ, παράλληλη στον βόρειο τοίχο του παραθαλάμου, έχει διαστάσεις 1,80 × 0,50 μ. και βάθος 0,30 μ. Καλυπτόταν επίσης από πλάκες και περιείχε τα οστά δύο σκελετών, προφανώς ανδρών από το μέγεθός τους αλλά και από την εύρεση δίπλα ακριβώς από την ταφή δύο χάλκινων αιχμών δοράτων.

Από τη συγκόλληση της κεραμικής, διότι τίποτε δεν βρέθηκε ακέραιο, έχουμε πολλές κύλικες και λεκανίδια, πυθαμοφορείς και ψευδόστομους αμφορίσκους. Εδώ θα αναφέρουμε ενδεικτικά τα καλύτερα διατηρημένα και τα πλέον χαρακτηριστικά από άποψη σχήματος και διακόσμησης. Οι αριθμοί καταγραφής είναι του ευρητηρίου πηλίνων του Μουσείου Αρχαίας Ολυμπίας.

1. Π 4089: Δίωτη κύλικα. Συγκολλημένη από πολλά κομμάτια. Λείπουν τμήματα του κυρίως σώματος και του χείλους. Βάση κυρτή εξωτερικά, ελαφρά κοίλη εσωτερικά. Ημισφαιρικό σώμα. Το χείλος με κλίση προς τα έξω. Όχι ιδιαίτερα ψηλό πόδι. Λαβές ταινιόσχημες, ιδιαίτερα υπερυψωμένες. Άβαφο. Πηλός καθαρός ωχροκάστανος (Munsell,

Hue, 10 YR, 8/4, very pale brown) $Y_{ολ} = 0,25 \mu./Y_{\pi} = 0,10 \mu./\Delta\beta = 0,075 \mu.$ Χρονολογείται κατά Furumark στην YE IIIA₂ εποχή².

2. Π 4066: Δίωτη κύλικα. Συγκολλημένη από πολλά κομμάτια, ελλειπής ως προς τμήμα του χείλους και του κυρίως σώματος. Λείπει επίσης μικρό τμήμα της βάσης και τμήμα στο σημείο ένωσης στελέχους και βάσης. Βάση κυρτή εξωτερικά και κοίλη εσωτερικά. Ψηλό λεπτό πόδι. Σώμα κωνικό, στρογγυλεμένο στο πάνω μέρος. Το χείλος με κλίση προς τα έξω χωρίς ακμή. Λαβές οριζόντιες, ταινιόσχημες, ελαφρά υπερυψωμένες. Άβαφο. Πηλός ωχροκάστανος (Munsell, Hue, 10 YR, 8/4, very pale brown). $Y = 0,28 \mu./\Delta\chi = 0,161 \mu./\Delta\beta = 0,103 \mu.$ Χρονολογείται στην YE IIIA₂ εποχή³.

3. Π 4043: Μόνωτη κύλικα. Συγκολλημένη, λείπει μικρό μέρος του χείλους. Απολεπισμένη σε όλη την επιφάνεια. Βάση οριζόντια με μικρή κοιλότητα στο μέσο. Χείλος με ελαφρή κλίση προς τα έξω. Ελαφρά υπερυψωμένη πεταλοειδής λαβή με αυλάκωση στο μέσο. Στο ύψος των ώμων καρίνωση. Άβαφο. Πηλός ωχρορόδινος (Munsell, Hue, 5 YR, 9/2, pinkish white). $Y = 0,12 \mu./\Delta\beta = 0,06 \mu./\Delta\chi = 0,11 \mu.$ Χρονολογείται στην YE IIIB εποχή⁴.

4. Π 4093: Δίωτο κωνικό λεκανίδιο. Αβαθές με καρινωτό περίγραμμα. Βάση επίπεδη, ελαφρά κοίλη εσωτερικά. Λαβές ταινιόσχημες, οριζόντιες, ελαφρά υπερυψωμένες. Χείλος με κλίση προς τα έξω. Άβαφο. Πηλός ρόδινος (Munsell, Hue, 7,5 YR, 7/4, pink). $Y = 0,058 \mu./\Delta\beta = 0,039 \mu./\Delta\chi = 0,14 \mu.$ Χρονολογείται στην YE IIIB εποχή⁵.

5. Π 4127: Τρίωτος πυθαμοφόρας. Συγκολλημένος από αρκετά κομμάτια. Ελλειπής ως προς τμήματα της βάσης, του κυρίως σώματος, του λαιμού, των χειλέων και των λαβών. Βάση διακρινόμενη τύπου *intermed*. Σώμα απιόσχημο. Λαιμός ψηλός. Το χείλος με κλίση προς τα έξω. Λαβές κάθετες, ταινιόσχημες, με ελαφρή νεύρωση στο μέσο. Διακόσμηση σκοτεινή καστανέρυθη, έντονα απολεπισμένη. Η βάση και η αρχή του σώματος ολόβαφες. Ακολουθεί πλατιά άβαφη ζώνη και στη συνέχεια δύο ολόβαφες ταινίες. Νέα άβαφη ζώνη και τρεις ολόβαφες ταινίες από τις οποίες η τελευταία εφάπτεται στο σημείο της γένεσης των λαβών. Ακολουθεί η κυρίως διακοσμητική ζώνη των ώμων, της οποίας το τέλος ορίζουν τρεις νέες ολόβαφες ταινίες. Ο λαι-

μός και τα χείλη ολόβαφα. Το ίδιο και οι λαβές εκτός από μία άβαφη ταινία στο μέσο. Η κυρίως διακοσμητική ζώνη από μοτίβα «τριπλής αψίδας» κατά Furumark, δηλαδή δύο συστήματα παράλληλων κυματοειδών γραμμών που συγκλίνουν στο ένα τους άκρο. Το μεταξύ τους διάστημα καλύπτεται από λογχοειδή κοσμήματα. Πηλός ωχροκάστανος (Munsell, Hue, 10 YR, 7/3, very pale brown). $Y = 0,384 \mu./Y_{\lambda\alpha\iota\mu} = 0,07 \mu./\Delta\mu\epsilon\gamma. = 0,313 \mu./\Delta\beta = 0,142 \mu./\Delta\chi = 0,142 \mu.$ Τα διακοσμητικά μοτίβα της κυρίως διακοσμητικής ζώνης κατατάσσουν το αγγείο χρονολογικά στην YE IIIB περίοδο⁶.

6. Π 4128: Τρίωτος πυθαμοφόρας. Συγκολλημένος από αρκετά κομμάτια. Λείπουν τμήματα του κυρίως σώματος και του χείλους. Βάση διακρινόμενη τύπου *intermed*, ελαφρά κοίλη στο εσωτερικό. Σώμα απιόσχημο. Λαιμός ψηλός. Το χείλος με κλίση προς τα έξω. Λαβές κάθετες, ταινιόσχημες, με ελαφρή νεύρωση στο μέσο. Διακόσμηση σκοτεινή καστανέρυθη, έντονα απολεπισμένη. Η βάση και η αρχή του σώματος ολόβαφες. Ακολουθούν τέσσερις στενές και μια πλατιά ταινίες λίγο βαθύτερου χρώματος. Στη συνέχεια άβαφη ζώνη και στη συνέχεια δύο πλατιές ταινίες εκατέρωθεν τεσσάρων στενών. Και πάλι η προηγούμενη σύνθεση μέχρι το ύψος της γένεσης των λαβών όπου αρχίζει η κυρίως διακοσμητική ζώνη από ναυτίλους και λογχοειδή κοσμήματα. Το τέλος της κυρίως διακοσμητικής ζώνης ορίζει πλατιά ταινία και ακολουθούν πολλές στενές μέχρι την αρχή του λαιμού που είναι ολόβαφος. Λαβές ολόβαφες. Πηλός ωχροκάστανος (Munsell, Hue, 10 YR, 7/4, very pale brown). $Y = 0,483 \mu./Y_{\lambda\alpha\iota\mu} = 0,086 \mu./\Delta\mu\epsilon\gamma. = 0,322 \mu./\Delta\beta = 0,147 \mu./\Delta\chi = 0,145 \mu.$ Το σχήμα του αγγείου και η διακόσμησή του το εντάσσουν χρονολογικά στην YE IIIA₂ περίοδο⁷.

7. Π 4129: Τρίωτος πυθαμοφόρας. Συγκολλημένος από πολλά κομμάτια. Λείπουν τμήματα του κυρίως σώματος, του λαιμού και του χείλους. Διακρινόμενη βάση τύπου *intermed*, ελαφρά κοίλη εσωτε-

2. A. Furumark, *The Mycenaean Pottery, Analysis and Classification* (1941) (στο εξής M.P.) 17 (273).

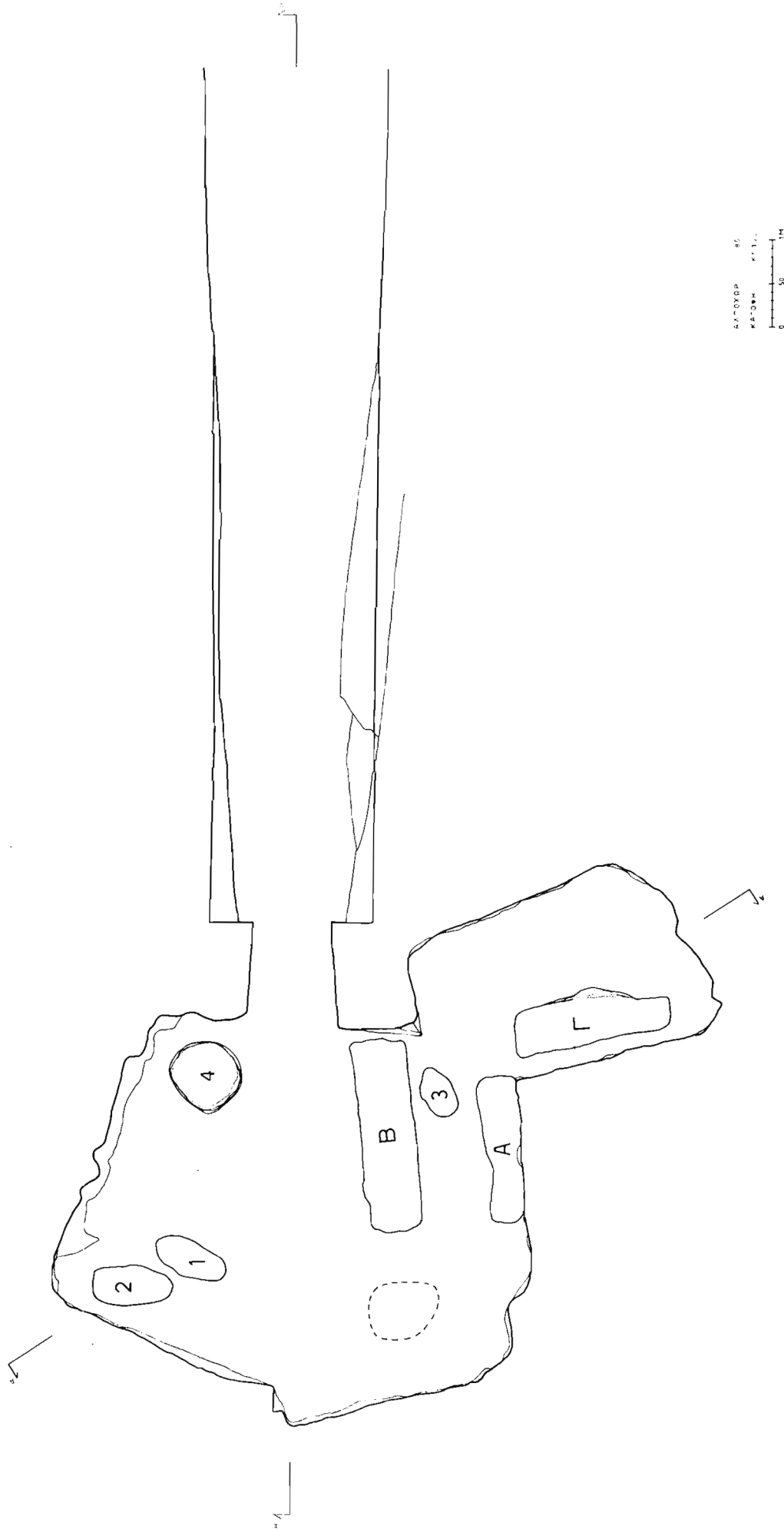
3. M.P., 16 (264).

4. M.P., 17 (267).

5. M.P., 15 (295) και *Prakt* 1961, 166, πίν. 123 β.

6. M.P., 68 (62, 30).

7. M.P., 4 (35) και 50 (22, 11).

Κάτοψη του μυκηναϊκού τάφου.

ρικά. Σώμα απιόσχημο. Λαιμός ψηλός. Το χείλος με κλίση προς τα έξω. Λαβές κάθετες, ταινιόσχημες. Διακόσμηση καστανέρυθρη, έντονα απολεπισμένη. Η βάση και η αρχή του σώματος ολόβαφες. Ακολουθεί άβαφο κομμάτι και στη συνέχεια πλατιά ολόβαφη ταινία. Στη συνέχεια άβαφη ζώνη και λίγο χαμηλότερα από το ύψος των ώμων τρεις νέες πλατιές ολόβαφες ταινίες. Στο ύψος της γένεσης των λαβών η κυρίως διακοσμητική ζώνη από δύο σειρές τρεχουσών σπειρών. Νέα πλατιά ταινία ορίζει το τέλος αυτής της ζώνης, ενώ ο λαιμός και τα χείλη (εσωτερικά και εξωτερικά) είναι ολόβαφα. Λαβές ολόβαφες πλην μικρής άβαφης ταινίας στο μέσο. Πηλός ωχροκάστανος (Munsell, Hue, 10 YR, 7/4, very pale brown). $Y = 0,465 \mu./Y_{\text{λαιμ.}} = 0,09 \mu./\Delta_{\text{μεγ.}} = 0,383 \mu./\Delta_{\beta} = 0,163 \mu./\Delta_{\chi} = 0,164 \mu.$ Το σχήμα του αγγείου και η διακόσμησή του το εντάσσουν χρονολογικά στην YE IIIA₂ περίοδο⁸.

8. Π 4049: Ψευδόστομος αμοφρίσκος. Συγκολλημένος από πολλά κομμάτια. Λείπουν τμήματα του κυρίως σώματος. Βάση δακτυλιόσχημη. Σώμα σφαιρικό, ελαφρά πεπιεσμένο. Λαβές κάθετες, ταινιόσχημες. Διακόσμηση κοκκινωπή, ελαφρά απολεπισμένη. Ομόκεντροι κύκλοι από λεπτές γραμμές στην εσωτερική επιφάνεια της βάσης και ανισοπαχείς οριζόντιες ταινίες ως το ύψος των ώμων. Τα μεσοδιαστήματα γεμίζονται με λεπτές οριζόντιες γραμμές. Στη ζώνη των ώμων πέντε γραπτά γραμμικά παυρόσχημα κοσμήματα. Λαβές ολόβαφες εξωτερικά. Ο δίσκος των λαβών με διακόσμηση ομόκεντρων κύκλων. Κυματοειδής ταινία στη βάση του ψευδοστομίου. Πηλός καστανέρυθρος (Munsell, Hue, 10 YR, 7/4, very pale brown). $Y = 0,121 \mu./\Delta_{\text{μεγ.}} = 0,111 \mu./\Delta_{\beta} = 0,029 \mu.$ Το σχήμα του αγγείου (βραχυστρόγγυλο) και η διακόσμησή του (ολόβαφες λαβές, ομόκεντροι κύκλοι στο δίσκο των λαβών) το κατατάσσουν στην YE IIIA, B εποχή⁹.

9. Π 4069: Δίωτη κύλικά-ρυτό. Συγκολλημένη από πολλά κομμάτια. Λείπουν τμήματα του χείλους, του σώματος και της μιας λαβής. Σώμα ημισφαιρικό. Λαβές οριζόντιες, ταινιόσχημες, αντιθετικά τοποθετημένες. Χείλος με κλίση προς τα έξω. Ψηλό πόδι με οπή εκροής. Διακόσμηση σκοτεινή καστανέρυθρη, εξίτηλη, εσωτερικά και εξωτερικά. Εξωτερικά παράλληλες ανισοπαχείς ταινίες. Μεσολαβεί ακόσμητη ζώνη στο κάτω μέρος του κυρίως σώματος και αμέσως μετά δύο οριζόντιες ταινίες ανάμεσα

στις οποίες κάθετες μικρές γραμμές. Ολόβαφα χείλος και λαβές. Εσωτερικά ανισοπαχείς ταινίες εναλλάσσονται με άβαφα διαστήματα. Πηλός ωχροκάστανος (Munsell, Hue, 10 YR, 8/4, very pale brown). $Y = 0,184 \mu./Y_{\pi} = 0,09 \mu./\Delta_{\chi} = 0,178 \mu.$ Κυλικόσχημα ρυτά χρονολογούμενα στην YE IIIA₂-IIIB έχουμε από την Κάρπαθο, αλλά μινωικού εργαστηρίου, και την Κρήτη¹⁰.

10. Π 4095: Καλαθόσχημο ρυτό. Συγκολλημένο από πολλά κομμάτια. Λείπουν τμήματα του σώματος και των εκφύσεων των λαβών. Σώμα σφαιρικό. Λαβή κυλινδρική με διχαλωτές απολήξεις. Χείλος με κλίση προς τα έξω. Βάση ελαφρά κυρτή με οπή εκροής στο μέσο. Διακόσμηση καστανέρυθρη σε δύο τόνους, εξίτηλη. Συστήματα παράλληλων ταινιών σε όλο το ύψος του σώματος εσωτερικά και εξωτερικά. Κοντά στο χείλος αντίστοιχα πλατιά ολόβαφη ταινία, που στην εξωτερική πλευρά ενώνεται με την κάτω λεπτότερη ταινία με κάθετες παράλληλες γραμμούλες. Ίδιες γραμμούλες στο χείλος. Στη λαβή ολόβαφες πλατιές ταινίες κατά πλάτος και στα μεταξύ τους διαστήματα λεπτότερες κατά μήκος. Πηλός ωχροκάστανος (Munsell, Hue, 10 YR, 8/3, very pale brown). $Y = 0,175 \mu./\Delta_{\beta} = 0,051 \mu./\Delta_{\chi} = 0,14 \mu.$ Καλαθόσχημα αγγεία χρονολογούμενα στην YE IIIA₂-IIIB εποχή έχουμε από τις Μυκήνες και τις Ζυγουριές¹¹.

11. Π 4090: Γυναικείο ειδώλιο. Ακέραιο. Σχηματικά κυλινδρική η απόδοση του κάτω μέρους του κορμιού που ευρύνεται στη βάση. Τα χέρια ανάγλυφα διπλώνονται στο στήθος, ενώ ανάγλυφη και χρωματική μη φυσιοκρατική είναι και η απόδοση των χαρακτηριστικών του προσώπου. Στο κεφάλι φέρει πλαστικό διάδημα. Διακόσμηση σκοτεινή κοκκινωπή, εξίτηλη. Στο κάτω μέρος του κορμιού εναλλασσόμενες ζώνες από κάθετες και οριζόντιες γραμμές, ενώ στο πάνω καμπύλα σχήματα και στιγμές. Πλατιά ταινία στη βάση του λαιμού. Κουκκίδες στα εξογκώματα που συμβολίζουν τα μάτια και τη μύτη. Πηλός γκριζωπός (Munsell, Hue, 7,5 YR, 7/2,

8. M.P., 4 (34) και 60 (46, 54).

9. M.P., 6 (178) και 57 (41, 16) και Σπ. Ιακωβίδης, *Περατή, Β'*, 1970, 157, πίν. 26.

10. M.P., 20 (201) και Philip P. Betancourt, *The history of Minoan Pottery* (1985) πίν. 30.

11. M.P., 20 (317) και C. Blegen, *Zygouries* (1928) 171, πίν. 168 (330).

light gray). $Y = 0,12 \mu./\Delta\beta = 0,047 \mu.$ Βρέθηκε στο λάκκο της ανακομιδής I και ανήκει στον τύπο "transitional" της French¹², στη μετάβαση δηλαδή από τη φυσιοκρατική απεικόνιση των πρωτο-Φιειδωλίων του πρώτου μισού της ΥΕ IIIA εποχής στο τέλος της με το στιλιζαρισμένο T. Όμοιο παράδειγμα από τη Μεσσηνία στον τάφο E-6 του Εγκλιανού¹³.

Φτωχικά είναι τα ευρήματα από χαλκό. Αξίζει να σημειωθούν δύο χάλκινες αιχμές δοράτων που βρέθηκαν δίπλα στην ταφή Γ, η μια μάλιστα λυγισμένη κατά το ταφικό έθιμο, όχι ιδιαίτερα καλής διατήρησης.

Εντυπωσιακά όμως και σημαντικότερα είναι τα αριστουργήματα της μικροτεχνίας που ευτυχώς για την έρευνα ξέφυγαν από τους αρχαίους τυμβωρύχους. Ιδιαίτερα δε τα ευρήματα από χρυσό και υαλόμαζα που δίνουν και μια νέα διάσταση στη μέχρι τώρα έρευνα της μυκηναϊκής Ηλείας. Έτσι βρέθηκαν παπυρόσχημες¹⁴ και ροδακόσχημες¹⁵ χρυσές χάνδρες, ένα θαυμάσιο χρυσό δαχτυλίδι αποτελούμενο από έλασμα πάνω στο οποίο είναι κολλημένα αντιθετικά τέσσερα στριφτά σύρματα, πολλά χρυσά δισκάρια και πολλά μικρά ελάσματα χρυσού διαστ. 13×14 χιλιοστά με έκτυπη παράσταση σχηματοποιημένου φοίνικα — φαίνεται πως επένδυν κάποιο φθαρτό υλικό, ίσως ξύλο, διότι και οι τέσσερις πλευρές τους είναι ελαφρά κυρτές στο τελείωμά τους σε πλάτος 2 χιλιοστών. Από γαλάζια υαλόμαζα, άριστης διατήρησης, βρέθηκαν χυτά πλακίδια διαστ. $4,9 \times 1,3$ εκατοστά με παράσταση σχηματοποιημένου θυσάνου τα οποία φέρουν στις στενές πλευρές τους διαμπερή τρύπα¹⁶. Αποτελούσαν πιθανότατα διάδημα. Σε έναν από τους θαλαμωτούς τάφους του Στραβοκέφαλου Ηλείας παρόμοιο διάδημα βρέθηκε στο κρανίο του νεκρού¹⁷.

Από υαλόμαζα βρέθηκε επίσης στρογγυλή χάνδρα με ιριδισμούς από την οξειδωση του γυαλιού, ενώ από σταχτιά υαλόμαζα άλλες χάνδρες διαφόρων σχημάτων (πάπυρος, κρίνος, ανηρημένη σπείρα, ναυτίλος, δισκάρια). Από ορεία κρύσταλλο χάνδρα σφαιρική με πλατιές αυλακώσεις παράλληλες στον άξονά της. Από γκριζοπράσινο στεατίτη εγχάρακτη σφαιρική χάνδρα¹⁸. Αρκετά σφονδύλια από πράσινο και γκριζο στεατίτη διαφόρων τύπων.

Ο θαλαμωτός τάφος του Αλποχωρίου, πλούσιος και μεγαλόπρεπος για τον αγροτικό χαρακτήρα της μυκηναϊκής Ηλείας, χρονολογείται στην ΥΕ IIIA₂ εποχή με χρήση και σε ολόκληρη την IIIB

(1350–1200 π.Χ.). Δεν υπάρχει καμία ένδειξη για χρήση του τάφου στην IIIΓ εποχή και μεταγενέστερα, πράγμα που σημαίνει ότι, μετά την καταστροφή των μυκηναϊκών κέντρων και τη διάλυση της μυκηναϊκής «κοινής», η θέση εγκαταλείφθηκε και έμεινε στη λησμονιά για τρεις χιλιετίδες, αντίθετα με άλλες της Ηλείας που η ζωή συνεχίστηκε ομαλά και στην IIIΓ (Φειά, Ολυμπία, Μιράκα, Ρένια Πλατάνου, Διάσελα, Αγραπιδωχώρι).

Το γεγονός μάλιστα ότι μέσα στο εντελώς διαταραγμένο εσωτερικό του τάφου βρέθηκε ένας ακέραιος και ανέπαφος σκελετός, αλλά και η ύπαρξη τόσων πολύτιμων αντικειμένων που τα περισσότερα βρέθηκαν μέσα και ακριβώς βόρεια της ταφής Α σαν κάποιος να τα «ακούμπησε» εκεί ή να του έπεσαν, ενισχύει το συμπέρασμα ότι η σύληση του τάφου έγινε βιαστικά και αμέσως μετά τον ενταφιασμό του τελευταίου νεκρού.

ΝΙΚΟΛΙΤΣΑ ΚΟΚΚΟΤΑΚΗ

12. E. French, The development of mycenaean terracotta figurines, *BSA* 66, 1971, 123-124.

13. C. Blegen and M. Rawson, *The Palace of Nestor in Western Messenia III* (1973) 189, πίν. 243, 4A-C.

14. Όμοιες από Πρόσυμνα, βλ. C. Blegen, *Prosymna*, 1921, VOL. II, πίν. 232 (1) και από τους θαλαμωτούς των Μυκηνών (τύπου Δ. Παπύρου) βλ. Αγνή Ξενάκη-Σακελλαρίου, *Οι θαλαμωτοί τάφοι των Μυκηνών* (1985) 300 (71), πίν. 31 (2300, 4).

15. Ό.π. 194, πίν. 83 (3002).

16. Ό.π. 311, πίν. 83, 2936 (2) και πίν. 132, 4550 (12) (συνδυασμός του τύπου Α ως προς την ταινία με τις νευρώσεις και του τύπου Δ ως προς το θύσανο).

17. *ADelt* 1963, B₁, 103, πίν. 138 ε-στ.

18. Όμοια ακριβώς από Ζυγουριές βλ. C. Blegen, *Zygouries*, ό.π. 207, πίν. 197, 3.

SUMMARY

MYCENAEAN CHAMBER TOMB AT ALPOHORI, IN ELEIA

In May 1985, in the area of Alpothori in Eleia, at 10 km NW of Pyrgos, a Mycenaean chamber tomb was found. It is a new Mycenaean site in Eleia. It consists of a long dromos (9,80 m), a big chamber at

SW of it (2 x 3,20 m).

It was rich in finds, though it was pillaged in ancient times. It was constructed in LH IIIA₂ and has been in use till the end of LH IIIB.